

SJÖGREN OV SYNDROM

Andreja Jakolić

Klinička bolnica Dubrava, Zagreb, Hrvatska

Autoimuna je bolest koja najčešće zahvaća žlijezde i unutarnje organe. Zahvaćene su žlijezde s vanjskim izlučivanjem (egzokrine žlijezde) koje proizvode slinu (žlijezde slinovnice) i suze (suzna žlijezda). Nepoznat je uzrok nastanka poremećaja u imunološkom sustavu. Najčešće se javlja nakon 40. godine života i najviše zahvaća žene. Bolest je dobila naziv po švedskom oftalmologu Henriku Sjögrenu (1899–1986), koji je prvi opisao bolest. Sjögrenov sindrom je često se pojavljuje s drugim reumatskim bolestima ili autoimunim bolestima kao što su reumatski artritis, sustavni eritemski lupus, sustavna skleroza ili Hashimotov tireoiditis. Tada je on sekundarni Sjögrenov sindrom. Rezultati istraživanja patogeneze bolesti upućuju na poremećenu neuro- endokrino- humoralnu regulaciju imunološkog sustava u genetski predisponiranih osoba (HLA B 8 I DR 3) izloženih provokativnim čimionicima. Koja rezultira autoimunim poremećajem gdje se javlja imunološka reakcija na vlastite iz nekog razloga promijenjene antigene stanice slinovnica i suznih žlijezda na koje organizam reagira jer ih ne prepoznaje kao svoje nego kao strane. Na početku Sjögrenov sindrom zahvaća oči i usta, nekad i ne oštećuje druga tkiva. Suhe su oči nadražene i osjetljive na svjetlo, u težim slučajevima rožnica bude erodirana, a na površini joj vise tračci epitela (keratitis filiformis) te tako dolazi do slabljenja vida. Smanje salivacije (xerostomia) otežava žvakanje i gutanje, te je pogodno sekundarnoj kandidijazi, slabljenju zubi i stvara se kamenac u slinovnim kanalima. Oslabljen osjet okusa i mirisa. Sušenjem dolazi do oštećenja kože te sluznice nosa, ždrijela, grkljana, dušnica i rodnice. Još se javlja kašalj te dišne infekcije, ponekad i alopecija. U jedne trećine bolesnika parotidne žljezde su uvećane, obično tvrđe, glatke i blago osjetljive. Kronično uvećane žlijezde slinovnice većinom su bezbolne. Na bubrezima se promjene očituju tubularnom acidozom, slabljenjem sposobnosti koncentracije, nefrolitijazom i intersticijskim nefritisom. Vanzglobne promjene idu kao generalizirana limfadenopatija, Raynaudov fenomen, oštećenja plućnog parenhima (česta, ali rijetko teška), vaskulitis, koji ponekad zahvaća CNS, periferne živce ili kožu (osipi, uključujući purpuru), glomerulonefritis ili mononeuritis multiplex. Može se javiti i pseudolimfomi, maligni limfomi i Waldenströмова makroglobulinemija; ne- Hodgkinov

Ključne riječi: Sjögrenov sindrom, autoimuna bolest, smanjenje salivacije, liječenje

Izjava o sukobu interesa: nema sukoba interesa